

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Cornelii Hazart Societatis Iesv Theologi Discursus Morales In Selectiora Loca Genesis, Exodi, Levitici, Numerorum

Hazart, Cornelius

Antverpiæ, 1688

Discursus XII. Moyses punit Israëlitas propter peccatum Idololatriæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52700)

parentes contra peccata liberorum, & omni vi ac conatu illis resistere, ut impediatur, & quia hoc *Aaron* non fecerat, sed condescenderat voluntati pravæ *Israelitarum*, ideo tam acriter fuit oburgatus à *Moyse*, dicente: *Quid tibi fecit hic populus, ut induceres super illum peccatum maximum?* quasi diceret: Quod probrum est istud, quod tu, qui Superior eras, non fortius te gesseris, debebas vitam tuam potius amittere, quam permittere ut subditi tui tam enormiter contra Deum peccarent.

DISCURSUS XII.

Moyse punit *Israëlitas* propter peccatum *Idololatriæ*.

Moyse non contentus infame illud idolum vituli penitus destruxisse, & *Aaronem* in præsentia totius populi tam acriter perstrinxisse, posuit se, inquit Scriptura, in porta castrorum, hoc est, in primo aditu, clamavitque alta voce: *Si quis est Domini, jungatur mihi: Congregatique sunt ad eum omnes filii Levi: Quibus ait: Hac dicit Dominus Deus Israel: Ponat vir gladium super femur suum: Ite & redite de porta usque ad portam per medium castrorum, & occidat unusquisque fratrem, & amicum, & proximum suum: Feceruntque filii Levi juxta sermonem Moyse, cecideruntque in die illa quasi viginti tria millia hominum.*

Hæc procul dubio est horribilis pœna; tot millia coedi, & quidem à propriis fratribus, cognatis, & amicis, propter unum peccatum, & quidem nemine resistente, nemine contradicente.

At ego dico: Numquam supplicium grave est, ubi scelus non est leve: Agnoscebant filii *Israel* gravitatem peccati sui, propterea nemo resistebat, sed omnes timor invaserat mixtus dolore.

Sic cum *D. Petrus* uno alterove verbo, quasi fulmine, *Ananiam*, & uxorem ejus *Saphiram* occidisset, timor exortus est in Ecclesia, & nullus hiscere ausus est: Præstabat vox *Petri*, quod *Neronis* gladius non potuisset, uno ictu duos interficit, & omnes timent; imo isto ictu Ecclesia mirabiliter aucta est. Ita severitas, si reum plectit, medicina est, si vero innocentem vulneret, venenum & laniena est: Non mirum ergo si fulminante *Petro*, nullus turbatur, nullus

Ecc se

se opponit, imo Ecclesia crescit, quando *Petrus* ejus membra, quæ putrida erant, absciderat.

Tradebat *Paulus* impudicum aliquem *Corinthium* Satanæ: nihil ex horrore supplicii inter Neophytos murmur, nulla in ejusdam damnatoque indignatio: Quin ita eum *Paulus* brevi emendatum intellexit, tantoque dolore confectum, ut quem Satanæ tradiderat, inter amplexus suos reciperet. Numquam aliter peccator loqueret, dum plectitur, modo gravitatem vel unius delicti agnoscat. Numquam enim detrectat æger ferrum aut ignem ubi pus ferret, quisquis enim illum secat aut urit, non vulnerat, sed curat.

Veniebat *Christus* in templum, factoque de funiculis quasi flagello, violatores templi cæcidit, dure excepit, audacter expulit, oves fugavit, nummos effudit. Nullus illi sese opposuit: Et tamen cum aliquando curvam feminam sabbato curasset in Synagoga, acerbè fugillatur: Nam, ut ait *Lucas cap. 13. Archisynagogus indignans, quia Sabbato curasset Iesus, dicebat turbe: Sex dies sunt in quibus oportet operari. In his ergo venite & curamini, & non in die sabbati.* Cur ergo tam meticulosi sunt *Pharisæi* coram *Iesu* in templo ut non audeant hiscere quando vendentes expellit è templo, & tam acerbè quando curat feminam in Synagoga? an Synagoga sanctior est templo? nequaquam: Sed quamvis ignominiosum sit eam flagellis, tamen quia sciebant illos qui cædebantur, reos esse gravioris peccati, adeoque justè pœnam mereri, filebant: Quisquis enim sanctuarium Dei convertit in speluncam latronum merito cæditur, nullo patrono, pro peccante, loquente, nullo cædenti obfistente, idque non supplicium appellandum est, sed sacrificium.

Ipsemet *Absalon*, qui fratrem suum jugulaverat, patrem reventurum cum illum amandasset in exilium: Cum enim illum tæderet exilii, mallebat mori quam patrem non videre, dicebat enim *Lib. 2 Reg. cap. 14. Obsecro ut videam faciem regis, quod si memini est iniquitatis meæ, interficiat me. Quem regem Absalon, videre optas? Duvidem: Illumne qui te cædit? qui te expulit? qui te etiam rebellem pati non potest? illum ipsum volo videre: At fratricidam execratur. Non curo quod Patri exosus sim, nec agrè fero, qui fratrem trucidavi, dum enim culpam confidero, fatcor me pœnati meruisse, & jure à patre plecti.*

Hæc eadem fuit causa cur nemo *Israelitarum*, *Moyfi* intra unum

diem viginti tria millia hominum occidenti, fuerit reluctatus, & tamen populus ille tam erat effrænis, tam audax, ut non vereretur interdum clamare & murmurare contra cælum: Alias non tantum soleret *Moysem* & *Aaronem* objurgare, sed etiam lapidare: Jam vero omnes se continent, omnes silent, quia poterat *Moyfes* illis respondere: *Peccastis peccatum maximum*. Tam enorme vulnus non poterat nisi tali sectione curari.

Quis jam conqueri possit de Deo si interdum gravissimis poenis integras urbes, regna, & provincias, peste, fame, bello castiget, quando maxima pars incolarum, rei sunt gravissimorum delictorum? Hoc unum possunt clamare: *Omnia qua fecisti nobis, Domine, in vero iudicio fecisti, quia peccavimus tibi, & mandatis tuis non obedivimus.*

Mirati sumus *Israelitarum* silentium in perferendo tam horribili supplicio, non minus mirabilis videtur fortitudo Levitarum, qui illud iussu *Moyse* inferebant. Sed tantum potuit ducis præsentia, qui ultionem quam imperabat, suo ductu auspicabatur. Tantum quippe valet Superiorum præsentia & exemplum, ut quæ impossibilia poene videntur, animosè ac fortiter executioni mandentur. Præeant duces in bello, præeant superiores in cœtibus, præeant parentes in domibus, & mox ad difficilia quæque superanda subiecti sequentur, nisi aut pudorem omnem excusserint, aut nullius animi sint. Verissime dixit *Chabrias*: Terribilior est exercitus cervorum duce leone, quam leonum duce cervo. *Aaron* timidus erat ut cervus cum cederet idololatri, & perdidit castra tot insignium bellatorum, qui erant instar leonum.

Sed *Moyse* erat instar leonis, sub tali duce invadunt Levitæ eadem castra, & ex cervis leones effecti sunt. Quod habet locum in bello, etiam habet in familiis.

Imperent parentes & præeant liberis, nihil erit quod non audebunt: Quod si tantum imperent, & non præeant, parum efficient. Imperaverat aliis sponsa in *Canticis cap. 2*, dicens: *Capite nobis vulpes qua demoliuntur vineas*, vulpes erant vitia, vinea erat domus ipsius, volebat tollere vitia è domo sua, imperabat aliis ut hoc facerent, *capite nobis*, inquit, sed non præibat: Cum ergo domum ipsius perlustrarem ut viderem captas vulpeculas, nullam captam inveni. Unde hoc? quia imperaverat tantum, & non præcesserat: Adeoque non debebat tantum clamare: *Capite vulpes*,

Ecc 2

sed

sed dicere, *capiamus*, ego faciam vobiscum, & ego ad istam expeditionem vos ducam. Ubi Superior non præsit, & præsens non est, ibi non facile vulpes quæ vineas corrumpunt, capiuntur, aut eliminantur.

Quando diabolus seminavit inter triticum zizania, agri Dominus aberat: Quando aberat *Jacob*, tunc fratres vendidere *Iosephum*, & commiserunt adulteria, sic non potest pater etiam à Patriarchis abesse quin pessimis sceleribus corrumpantur: Nihil dico de *Dina* filia *Jacob*, quæ violata est patre absente: *Abel* à *Caino* jugulatus est cum *Adam* procul abesset: *Absalon* *Amnonem* fratrem suum trucidavit in Epulo ad quod *David* pater ejus venire noluerat: Quando nam discipuli dispersi fuere? quando *Christus* raptus erat in prætorium: Si nec Apostoli constitere sine præceptore, quomodo stabunt, etiam milites crucis, sine duce? Etiam excubante *David* irruebant lupi & ursi in gregem ipsius, quid ergo non metuumdum est gregibus illis, quos nec *David* præsit, quique eis præsent, non excubant, sed negligunt? Hinc illæ lacrymæ quibus deploramus & familias, & alios hominum cætus corruptos, & plenos vulpeculis quæ illos demolitæ sunt. Si omnes superiores essent ac *Moyse*, nullus subditorum esset qui non incitaretur ad magna.

Altero die postquam tot hominum millia fuerant trucidata, *Incutus est*, inquit Scriptura, *Moyse* ad populum, & ait: *Peccastis peccatum maximum: Ascendam ad Dominum, si quo modo quivero eum deprecari pro scelere vestro.* Timebat *Moyse* ne post tot hominum millia jugulata, Deus ceteros omnes per partes deleteret.

Cum ergo rursus ascendisset in montem, sic Deum allocutus est: *Obsecro, peccavit populus iste peccatum maximum, feceruntque sibi Deos aureos: Aut dimitte illis hanc noxam, aut si non facis, dele me de libro vite.*

Mirabilis oratio & modus loquendi in quo Sancti Patres & interpretes non unam difficultatem inveniunt, & ideo in opinionibus non conveniunt.

1. *S. Hieronymus* *Epist. ad Algasiam*, & *D. Gregorius* *lib. 10 Moral. cap. 7*, per librum Vitæ de quo petit *Moyse* deleri, intelligunt librum vite præsentis, adeoque dixerit *Moyse*: *Aut dimitte istud peccatum, aut occide me, & tolle me de hac vita.*

2. Alii sic accipiunt ut dixerit, aut dimitte, aut tolle me de hoc officio ut non sim amplius legislator populi.

Sed hæc non satisfaciunt, reperio enim in variis Scripturis quod liber vitæ significet librum illum, hoc est, memoriam & mentem divinam in qua Deus conscripsit omnia nomina salvandorum.

3. Ergo *S. Augustinus* q. 147 putat *Moyſis* verba sic intelligi debere: Aut dimitte populo hoc peccatum, aut dele me de libro vitæ æternæ; sed certus sum quod me non delebis, ergo restat ut dimittas & parcas populo.

4. Abbas *Rupertus* hoc loco videtur mihi genuinum & verissimum sensum invenisse: Hæc, inquit, erat oratio *Moyſis*: Si non dimittis populo, dele me de libro vitæ æternæ: Malo enim inde deleri quam populum perire, hunc enim pluris facio, & plus diligo quam meipsum, malo ut unus ego delear quam tot hominum milliones, malo ut tua gloria à toto populo celebretur quam à me solo, malo totum populum salvari, quam me: Aut ergo utrumque scribe in libro vitæ, & salva, aut si alterutrum vis delere & perdere, me unum potius dele quam totum populum.

Denique *S. Chrysostomus* in cap. 9 *Rom.* *Bernardus Serm.* 12, in *Cant.* *Theophylactus acumenius, Casianus*, & alii dicunt *Moyſen* non tantum serio optasse, sed etiam postulasse à Deo ut illum potius privaret æterna beatitudine, Deique conspectu, quam populum perderet.

Hinc alia difficultas exurgit, nempe an alicui liceat sibi optare damnationem ut alios salvet. Videtur enim hoc esse contra charitatem Dei, qui enim optat damnari, aut privari visione Dei, optat Deum non amare in altera vita, ubi charitas est perfectissima.

Respondeo *Moyſen* ita abreptum fuisse amore in suum populum, ut de hisce circumstantiis non cogitaret, hic enim simpliciter comparabat suam propriam beatitudinem, cum beatitudine tot millium hominum, mallebat autem beatitudine sua carere, quam Dei gloriam periclitari, non solum apud gentiles, sed etiam apud *Israelitas*: Gentiles, quia illi Deum vocassent crudelem si totam istam multitudinem populi in deserto occidisset; *Israelite* vero, qui omnes in æternum periissent, blasphemassent Deum in inferno. Existimabat ergo *Moyſes* melius esse ad gloriam Dei ut ipse solus periret quam omnes: Eiusdem opinionis videtur fuisse Apostolus *Paulus* quando optavit anathema esse pro fratribus suis.

Cætera quæ sequuntur in libro *Exodi*, nihil particulare habent quod spectet ad instructionem vel mores: Per septem enim postrema capita nihil aliud describitur quam tota Architectura Ta-

bernaculi cum omnibus suis partibus & ornamentis. Liber *Leviticus* qui sequitur, & est tertius liber Scripturæ, agit de Sacrificiis, earumque varietate & distinctione. 2. De personis offerentibus, earumque præparatione ac dispositione. 3. De temporibus Sacrificio destinatis, nempe de festis. 4. De votis. Hunc librum dictavit Deus *Moyfi* in deserto cum *Israelitæ* adhuc morarentur juxta montem *Sinai*. Ingentem habet materiam & variam; seligemus ea quæ maxime possunt servire ad mores.

P A R S I V.

In Librum Levitici.

D I S C U R S U S I.

Præscribit Deus Moyfi ritus holocaustorum primo ordinem, bonum &c.

Antequam veniamus ad rem ipsam, oportet scire quid sit Sacrificium. Dico igitur: Sacrificium est oblatio rei sensibilis à legitimo ministro facta Deo, per realem immutationem, ad testandum supremum illius dominium, & nostram subjectionem.

Dico *per realem immutationem*, quia in hoc distinguitur Sacrificium ab oblatione, quod in hac res integra offerebatur Deo, in Sacrificio vero res occidebatur si esset animata, si inanimata, confindebatur, conterebatur, comburebatur, vel effundebatur, & sic immutabatur, vel occidebatur.

Hinc sacrificare *Græcè* dicitur *θύειν*, *Hebraicè* *Zabach*, utrumque significat occidere, vel mactare.

Occisione autem ostendimus Deum esse omnium Dominum, ac præsertim necis ac vitæ quando offeruntur animata.

Res vero inanimatæ quæ offerebantur, vel erant liquidæ, ut sanguis, oleum, vinum, hæc effusione offerebantur: Vel erant solidæ, ut panis, similitæ, sal, thus, manipulus spicarum virentium, triticum.